

Europos regionų komiteto rezoliucija – 2016 m. Europos semestras ir būsima 2017 m. metinė augimo apžvalga

(2017/C 088/02)

Pateikė PES, EPP, ALDE, ir EA frakcijos

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS (RK),

- atsižvelgdamas į pagrindinius 2016 m. Europos semestro dokumentus, visų pirma į metinę augimo apžvalgą, ataskaitas pagal šalis, nacionalines reformų programas ir konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas,
- atsižvelgdamas į Europos Parlamento pranešimo „Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras: 2016 m. prioritetų įgyvendinimas“ (2016/2101(INI)) projektą,

Investicijų atgaivinimas

1. primena, kad dėl ekonomikos krizės ir fiskalinio konsolidavimo priemonių Europos Sąjungoje viešosios ir privačios investicijos, palyginti su 2007 m., sumažėjo apie 15 proc., o kai kuriose valstybėse narėse – net 50 proc.; pabrėžia, kad kelerius metus trunkantis tokio nepakankamo finansavimo („investicijų deficito“) kumuliacinis laikotarpis yra didelė kliūtis Europos sanglaudai ir konkurencingumui, taigi – ir jos gebėjimui užtikrinti tvarų augimą ir darbo vietų kūrimą;
2. pabrėžia, kad 40 proc. 2016 m. konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų yra susijusios su investicijoms kylančiomis kliūtėmis, kurias gali padėti įveikti vietos ir regionų valdžios institucijos⁽¹⁾. Šios kliūtys, be kita ko, – tai bloga viešojo administravimo kokybė ir koordinavimo stoka, vietos ir regionų valdžios institucijų funkcijų ir finansinių išteklių neatitikimas, veiklą sunkinanti reguliavimo aplinka privačioms investicijoms, korupcija, aukštos kvalifikacijos darbuotojų ir tinkamos transporto infrastruktūros stygius; informuoja, kad šie klausimai taip pat bus keliami būsimoje RK nuomonėje „Investicijų trūkumo šalinimas. Kaip įveikti sunkumus?“;
3. primena deklaraciją „Investuoti ir sujungti“⁽²⁾, kuri 2016 m. liepos 9 d. buvo priimta Bratislavoje vykusiame 7-ajame Europos regionų ir miestų aukščiausiojo lygio susitikime, kuriame daugiausia dėmesio skirta kliūčių, trukdančių plėtoti didžiulį Europos miestų, regionų ir kaimo vietovių nepanaudotą investicinį potencialą, šalinimo svarbai ir vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmeniui užtikrinant novatorišką infrastruktūrą ir paslaugas, skirtas skatinti investicijas ir gerinti ES piliečių gyvenimo kokybę;
4. yra susirūpinęs dėl to, kad neseniai RK surengtoje ES vietos ir regionų valdžios institucijų apklausoje⁽³⁾ apie 60 proc. respondentų pastebėjo, kad per pastaruosius dvylika mėnesių viešosios ir privačios investicijos mažėjo arba nekito, o tai, jei bus patvirtinta, reikštų, kad ekonomikos krizės laikotarpiu atsiradusi nepakankamų investicijų tendencija tęsiasi;
5. pabrėžia, kad remiantis ta pačia RK apklausa viešųjų investicijų finansavimas tebėra problema maždaug dviem trečdaliams vietos ir regionų valdžios institucijų, iš dalies dėl nepakankamo jų gebėjimo tinkamai planuoti viešąsias investicijas, naudoti finansines priemones, teikti projektus Europos investicijų bankui (EIB) ir dalyvauti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės projektuose;
6. džiaugiasi pirmais teigiamais Europos strateginių investicijų fondo (ESIF) rezultatais, daugiausia susijusiais su „MVĮ linija“; kartu ragina gerinti ESIF „infrastruktūros ir inovacijų linijos“ papildomumą bei ESIF geografinę pusiausvyrą, be kita ko, skatinant plėtoti regionų investavimo strategijas ir naudoti investicijų platformas siekiant užtikrinti galimybes jomis naudotis visiems regionams, ypač mažiau išsivysčiusiems;
7. iš esmės palankiai vertina pasiūlymą sustiprinti Europos strateginių investicijų fondą (ESIF) ir pratęsti jo veiklos laikotarpį, dėl kurio bus priimta atskira RK nuomonė; tikisi tolesnių patobulinimų papildomumo, geografinės bei sektorių aprėpties ir skaidrumo srityse, pakartoja prašymą tinkamai įvertinti ESIF rezultatus, visų pirma jo sinergiją su Europos struktūriniais ir investicijų fondais ir jų iki šiol įneštą indėlį į teritorinę sanglaudą, ir tikisi glaudžiai bendradarbiauti su Europos Parlamentu kruopščiai tikrinant ESIF įgyvendinimą;

⁽¹⁾ RK, 2016 m. Europos semestras, teritorinė konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų analizė, strategijos „Europa 2020“ stebėsenos platformos iniciatyvinio komiteto pranešimas.

⁽²⁾ <http://www.cor.europa.eu/bratislavasummit/>

⁽³⁾ RK apklausa „Kliūtys investicijoms vietos ir regionų lygmeniu“, 2016 m. liepos mėn.

8. pabrėžia, kad trys ketvirtadaliai RK apklausos dėl kliūčių investicijoms respondentų nežinojo apie ESIF teikiamas galimybes ir jo investicijų platformas, taigi, vietos ir regionų valdžios institucijas ir kitus susijusius suinteresuotuosius subjektus reikėtų geriau informuoti šiais klausimais;
9. pažymi, kad mažesniems regionams ir savivaldybėms, taip pat regionams, kurie turi didelių ir nuolatinių gamtinių arba demografinių trūkumų, pavyzdžiui, labai retai apgyvendintiems labiausiai į Šiaurę nutolusiems, salų ir kalnų regionams, dažnai nepavyksta pasinaudoti ESIF dėl didelių mažiausios vertės ribų, taikomų remiamoms investicijoms, ir tikisi, kad persvarstant ESIF ši riba bus sumažinta;
10. pabrėžia, kad padedant Europos investavimo konsultacijų centrui vietos ir regionų lygmeniu reikėtų stiprinti potencialių projektų vykdytojų techninius gebėjimus, visų pirma susijusius su investicijų platformų planavimu ir steigimu;
11. pabrėžia, kad regionų investavimo strategijos turėtų būti grindžiamos suvokimu, kad ekonominiai ir technologiniai pokyčiai sparčiai transformuoja mūsų visuomenę ir teritorinius vienetų; šiomis aplinkybėmis pabrėžia, kad būtina skatinti investicijas į mažo anglies dioksido kiekio technologijų ir žiedinę ekonomiką ir remti dalijimosi ir bendro vartojimo ekonomiką taip padedant mažesnėmis sąnaudomis plėtoti novatorišką veiklą, skatinti viešųjų ir privačių paslaugų teikimą piliečiams ir didinti viešojo sektoriaus veiksmingumą;
12. pabrėžia, kad labai svarbu skatinti vietos ir regionų valdžios institucijas įgyvendinant bendrus strateginio vystymosi prioritetus naudotis pažangiosios specializacijos strategijomis ir Europos partnerystėmis;
13. pabrėžia, kad sanglaudos politika toliau išlieka pagrindine ES investicine priemone, visų pirma jos mažiau išsivysčiusiems šalims ir regionams; norėtų, kad ji su ESIF labiau papildytų vienas kitą;
14. primena savo nuomonę dėl Daugiametės finansinės programos (DFP) laikotarpio vidurio peržiūros, kurioje teigiama, kad trūkstant mokėjimų asignavimų pagal 2014–2020 m. DFP gali kilti pavojus, kad Komisija negalės vykdyti savo įsipareigojimų, todėl vėluos mokėjimai ir tai turės neigiamų pasekmių įgyvendinant ESI fondų remiamas veiksmų programas;
15. mano, kad atliekant finansavimo iš struktūrinių fondų peržiūrą valstybių vyriausybėms galėtų būti leista tam tikrą Europos lėšų sumą skirti projektams tose vietovėse, kurioms būdingas hidrogeologinis nestabilumas, taip pat veiksams didelių stichinių nelaimių atveju;

Tolesnis struktūrinių reformų ir atsakingos fiskalinės politikos vykdymas

16. pabrėžia, kad daugiau kaip pusė 2016 m. konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, pateiktų 26 šalims, yra teritorinės, t. y. susijusios su problemomis, kurios labiau aktualios vieniems regionams ar miestams negu kitiems ir (arba) kurių įgyvendinimas priklauso nuo subnacionalinių valdžios lygmenų;
17. reikėtų priminti, kad RK savo nuomonėje „ES atsakas į demografinius iššūkius“ pabrėžė, kad demografiniai iššūkių turėtų būti susieti su Europos semestru ir kad Europos semestras turėtų turėti teritorinį aspektą. Vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų aktyviai dalyvauti įgyvendinant Europos semestro programoje patvirtintas demografinių iššūkių įveikimo priemones ir į šias institucijas turėtų būti atsižvelgta valstybėms narėms teikiant rekomendacijas dėl šios srities problemų sprendimo;
18. pabrėžia, kad RK visada prieštaravo Bendrųjų nuostatų reglamento (BNR) 23 straipsnyje nustatytų makroekonominų sąlygų taikymui įgyvendinant sanglaudos politiką, kadangi valstybei narei nesugebant įvykdyti Stabilumo ir augimo pakte numatytų įsipareigojimų nukentėtų miestai ir regionai; dėl šios priežasties baiminasi, kad sustabdytas ESI fondų finansavimas Ispanijai ir Portugalijai gali padaryti neigiamą poveikį veiksmų programų, kurios jau ir taip labai vėluoja, įgyvendinimui. Be to, būtų prieštaringa panaikinti sankcijas, numatytas pagal perviršinio biudžeto deficito procedūrą (Reglamentas 1173/2011 dėl veiksmingo biudžeto priežiūros vykdymo užtikrinimo euro zonoje), tačiau svarstyti galimybę taikyti sankcijas pagal BNR 23 straipsnį; taip pat pabrėžia, kad reikia patikimesnio ekonomikos valdymo nacionaliniu lygmeniu, nes tai būtina sąlyga norint veiksmingai naudoti ESIF lėšas;
19. pakartoja raginimą vietos ir regionų valdžios institucijų investicijų iš struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo neištraukti į ES šalių biudžeto deficito ir skolos skaičiavimus;

20. pabrėžia, kad beveik 40 proc. 2016 m. konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, pateiktų 20 valstybių narių, keliami administracinių gebėjimų, ypač subnacionaliniu lygmeniu, klausimai, susiję su struktūrinėmis reformomis ir kliūčių investicijoms šalinimu; pripažįsta, kad administracinius gebėjimus pirmiausia reikėtų skatinti sukuriant veiksmingas administravimo struktūras; primena savo pasiūlymą, pateiktą sudarant struktūrinių reformų rėmimo programą, parengti bendrą strateginį dokumentą, kuriame būtų apibrėžti prioritetai ir kriterijai visoms ES finansuojamoms gebėjimų stiprinimo priemonėms koordinuoti;
21. pabrėžia, kad Komisija turėtų apsvarstyti galimybę pasiūlyti euro zonai fiskalinį pajėgumą, kad būtų galima įgyvendinti anticiklinę politiką ir paspartinti atsigavimą, ir skelbia, kad artimiausiu metu priims nuomonę šiuo klausimu;
22. pripažįsta socialinių ir darbo rinkos problemų sprendimo svarbą; pritaria Komisijos sprendimui įtraukti socialinius rodiklius į makroekonominio disbalanso procedūrą (MDP);

Europos semestras ir būsima 2017 m. metinė augimo apžvalga

23. atkreipia dėmesį į tai, kad įgyvendinama mažai konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų ir kad visi valdymo lygmenys turėtų dėti daugiau pastangų šiai padėčiai gerinti; pažymi, kad kai kurioms problemoms spręsti reikia ilgalaikių pastangų, kaip rodo faktas, kad maždaug trys ketvirtadaliai 2016 m. konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų teritoriniais klausimais jau buvo pateiktos 2015 m., o du trečdaliai rekomendacijų, pateiktų pernai, jau buvo paskelbtos 2014 m.;
24. pabrėžia, kad, kaip šiomet patvirtinta nacionalinėse reformų programose ir konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose, vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas Europos semestre daugiausia apsiriboja įvairių politikos sričių įgyvendinimo etapu, nors šios institucijos turėtų būti partnerėmis ir formuojant politiką; pabrėžia, kad jų dalyvavimas ankstyvajame etape iš esmės pagerintų rekomendacijų įgyvendinimo rodiklius, padėtų spręsti didėjančių skirtumų regionuose problemą, didintų atsakomybę vietoje ir keltų pasitikėjimą valstybėse narėse ir tarp jų;
25. ketina pasiūlyti elgesio kodeksą, kaip įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas į Europos semestrą, atsižvelgiant į nacionalinius skirtumus ir stengiantis išvengti nereikalingos administracinės naštos, taip prisidedant prie geresnio valdymo metodo. Tai bus daroma su prielaida, kad kodeksas atspindės įvairovę ir valstybių narių konstitucines nuostatas;
26. prašo 2017 m. metinėje augimo apžvalgoje didelį dėmesį sutelkti į demografinius iššūkius, kurie taip pat išryškina būtinybę vykdyti ekonomikos ir finansų politiką, kuria siekiama tinkamai ir subalansuotai integruoti migrantus Sąjungos teritorijoje;
27. pabrėžia, kad Europos semestru reikalinga ilgalaikė daugiapakopė politikos programa, panaši į dabartinės strategijos „Europa 2020“ programą; palankiai vertina Europos Komisijos pranešimą, kad netrukus bus parengtas ES darnaus vystymosi politikos planas, ir atkreipia dėmesį į tai, kad būtina būsima ES augimo strategiją susieti su atnaujinta teritorine vizija;
28. įgalioja Komiteto pirmininką šią rezoliuciją perduoti Europos Komisijai, Europos Parlamentui, Tarybai, Europos Vadovų Tarybos pirmininkui ir ES Tarybai pirmininkaujantiui Slovakijai.

Briuselis, 2016 m. spalio 12 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA